

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1856/2568

นาย ท. โจทก์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 193/12, ป.พ.พ. มาตรา 193/30, ป.พ.พ. มาตรา 448, ป.วิ.อ. มาตรา 85, พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 5

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ฟ้องจำเลยในฐานะหน่วยงานของรัฐให้รับผิดในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จึงไม่อาจนำบทบัญญัติอายุความเรื่องละเมิดตามมาตรา 448 วรรคหนึ่ง แห่ง ป.พ.พ. ซึ่งใช้บังคับแก่กรณีผู้เสียหายฟ้องผู้กระทำละเมิดหรือผู้ร่วมรับผิดกับผู้กระทำละเมิดให้ร่วมกันรับผิดในผลแห่งละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับคดีนี้ได้ เมื่อ พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ไม่ได้บัญญัติอายุความกรณีความรับผิดของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง ไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำกำหนดอายุความ 10 ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/30 มาใช้บังคับแก่คดี และการนับอายุความนั้นให้เริ่มนับแต่ขณะที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไปตามมาตรา 193/12 การยึดรถยนต์ในคดีนี้เป็นการยึดไว้เป็นของกลางในคดีอาญาขณะรถยนต์ของกลางอยู่ในความครอบครองของโจทก์ ป.วิ.อ. มาตรา 85 วรรคสาม บัญญัติให้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า คดีที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องโจทก์กับพวกเป็นคดีอาญาต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ คดีถึงที่สุดเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2563 ดังนี้ ขณะที่โจทก์อาจบังคับสิทธิเรียกร้องให้เจ้าพนักงานผู้ยึดคืนรถยนต์ของกลางให้แก่โจทก์จึงต้องเริ่มนับถัดจากวันที่คดีถึงที่สุดคือตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2563 เป็นต้นไป นับแต่วันดังกล่าวจนถึงวันที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ในวันที่ 16 เมษายน 2564 ยังไม่เกินสิบปี คดีโจทก์จึงยังไม่ขาดอายุความ

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยส่งมอบรถยนต์ยี่ห้อโตโยต้า รุ่นวียอส คืนแก่โจทก์ หากไม่สามารถคืนได้ให้ชดใช้เงิน 100,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนจำเลย โดยกำหนดค่าทนายความ 8,000 บาท โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ภาค 5 พิพากษากลับเป็นว่า ให้จำเลยชำระเงิน 100,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 16 เมษายน 2564) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ถ้ากระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนอัตราโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเมื่อใดก็ให้ปรับเปลี่ยนไปตามนั้น ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความรวม 8,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีทั้งสองศาลให้เป็นพับ จำเลยฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่คู่ความไม่ได้แย้งกันรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2554 ดาบตำรวจปฐมพงษ์ และพวก ตรวจยึดรถยนต์ ยี่ห้อโตโยต้า รุ่นวียอส ไว้เป็นของกลางในระหว่างดำเนินคดีอาญา โดยกล่าวหาว่าโจทก์กับพวกกระทำความผิดในทางอาญา ขณะยึดรถยนต์

คดีดังกล่าวมีชื่อนางชลธิชา เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทางทะเบียนและอยู่ในความครอบครองของโจทก์ ในวันที่ 11 มกราคม 2554 โจทก์มีหนังสือถึงผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่เพื่อขอรับรถยนต์ของกลางไปเก็บรักษาไว้โดยอ้างว่านางชลธิชานำรถยนต์ของกลางมาจำนำไว้แก่โจทก์ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่มีคำสั่งไม่อนุญาต ภายหลังพนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งผลเกี่ยวกับทรัพย์สินของกลาง ให้พนักงานสอบสวนทราบว่าจะไม่ขอรับของกลางและให้พนักงานสอบสวนจัดการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 85 ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่จึงมีคำสั่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาตรวจสอบและมอบคืนของกลางให้แก่ผู้มีสิทธิรับคืน คณะกรรมการพิจารณาแล้ว มีมติให้มอบรถยนต์ของกลางให้แก่นางชลธิชาไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ในระหว่างการเดินทางคดี โดยมีพันตำรวจเอกประทักษ์ ตำแหน่งรองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา เป็นผู้ประกัน ต่อมาวันที่ 23 พฤษภาคม 2559 นางชลธิชาโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ของกลางให้แก่ธนาคาร ก. ครั้นวันที่ 2 มิถุนายน 2559 พนักงานอัยการยื่นฟ้องโจทก์กับพวกในความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง ช่องโจร รับของโจร ปลอมแปลงเอกสารสิทธิ และใช้เอกสารสิทธิปลอมต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ ภายหลังศาลมีคำพิพากษายกฟ้องตามคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อ 4453/2561 ของศาลจังหวัดเชียงใหม่ และศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายืน คดีถึงที่สุดเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2563 ระหว่างการพิจารณาคดีอาญา ในวันที่ 13 พฤษภาคม 2563 ธนาคาร ก. โอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ของกลางให้แก่นางสายพิน ก่อนฟ้องคดีนี้ โจทก์ให้ทนายความมีหนังสือถึงผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ ขอรับรถยนต์ของกลางคืน แต่ได้รับแจ้งว่าไม่สามารถคืนให้ได้เนื่องจากได้มีการส่งมอบรถยนต์ของกลางให้แก่นางชลธิชาไปแล้ว คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการแรกว่า คดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยในฐานะหน่วยงานของรัฐให้รับผิดในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการในปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จึงไม่อาจนำบทบัญญัติอายุความเรื่องละเมิดตามมาตรา 448 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งใช้บังคับแก่กรณีผู้เสียหายฟ้องผู้กระทำความละเมิดหรือผู้ร่วมรับผิดกับผู้กระทำความละเมิดให้ร่วมกันรับผิดในผลแห่งละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 334 มาปรับใช้แก่คดีนี้ได้ เมื่อพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ไม่ได้บัญญัติอายุความกรณีความรับผิดของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง ไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำกำหนดอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 มาใช้บังคับแก่คดี และการนับอายุความนั้นให้เริ่มนับแต่ขณะที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไปตามมาตรา 193/12 การยึดรถยนต์ในคดีนี้ เห็นได้ว่าเป็นการยึดไว้เป็นของกลางในคดีอาญาขณะรถยนต์ของกลางอยู่ในความครอบครองของโจทก์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 85 วรรคสาม บัญญัติทำนองว่าให้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า คดีที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องโจทก์กับพวกเป็นคดีอาญาต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ คดีถึงที่สุดเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2563 ดังนี้ ขณะที่โจทก์อาจบังคับสิทธิเรียกร้องให้เจ้าพนักงานผู้ยึดคืนรถยนต์ของกลางให้แก่โจทก์จึงต้องเริ่มนับถดถอยจากวันที่คดีถึงที่สุดคือตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2563 เป็นต้นไป นับแต่วันดังกล่าวจนถึงวันที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ในวันที่ 16 เมษายน 2564 ยังไม่เกินสิบปี คดีโจทก์จึงยังไม่ขาดอายุความ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 วินิจฉัยว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตาม

ฎีกาของจำเลยประการสุดท้ายว่า จำเลยในฐานะหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อโจทก์หรือไม่ เห็นว่า แม้ภายหลังศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าโจทก์มิได้กระทำความผิดและพิพากษายกฟ้อง และโจทก์ในฐานะผู้ต้องหาที่มีสิทธิขอคืนรถยนต์ของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 85 วรรคสาม ก็ตาม แต่การพิจารณาว่าจำเลยในฐานะหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ในผลแห่งละเมิดหรือไม่ ต้องพิจารณาดูว่าเจ้าหน้าที่ของจำเลยได้กระทำการนั้นเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เหตุที่เจ้าหน้าที่ของจำเลยยึดรถยนต์ของกลางซึ่งอยู่ในความครอบครองของโจทก์ เป็นผลสืบเนื่องจากนางชลธิชาแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางอุษากับพวก และพนักงานอัยการยื่นฟ้องโจทก์ว่ากระทำความผิดร่วมกับนางอุษากับพวก ในความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง หลอกลวงเอารถยนต์ของนางชลธิชาที่มีไว้เพื่อประกอบธุรกิจรถเช่าไปรวมประมาณ 36 คัน ซึ่งรวมถึงรถยนต์ของกลางด้วย และโจทก์รับเอาไว้หรือรับจำนำไว้ซึ่งรถยนต์ของกลางจากผู้มีชื่อโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่นางอุษากับพวกได้มาจากการกระทำความผิดฉ้อโกงประกอบกับข้อเท็จจริงได้ความตามทางนำสืบของจำเลยว่า ในระหว่างการพิจารณาคดีอาญา เจ้าหน้าที่ของจำเลยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ระเบียบและข้อบังคับว่าด้วยการเก็บดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ของกลางในระหว่างการดำเนินคดีอาญา โดยผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ได้มีคำสั่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดูตรวจสอบและมอบคืนของกลางให้แก่ผู้มีสิทธิรับคืนไป โดยดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดวิธีการขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ พ.ศ. 2553 และผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ได้มีหนังสือถึงโจทก์ซึ่งขณะนั้นอยู่ในฐานะผู้ต้องหา ให้ส่งมอบเอกสารหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองยื่นต่อคณะกรรมการ เพื่อประกอบการพิจารณา แต่โจทก์ไม่ได้ส่งเอกสารหรือหลักฐานใดที่แสดงว่านางชลธิชากู้ยืมเงินและนำรถยนต์ของกลางไปจำนำไว้แก่โจทก์ ย่อมมีเหตุอันสมควรให้คณะกรรมการสงสัยว่าโจทก์รับจำนำรถยนต์ของกลางจากผู้มีชื่อไว้โดยสุจริตหรือไม่ หรือนางชลธิชาได้นำรถยนต์ของกลางไปจำนำไว้แก่โจทก์เพื่อเป็นหลักประกันหนี้เงินกู้ตามที่โจทก์กล่าวอ้างมาในคำฟ้องหรือไม่ การที่เจ้าหน้าที่ของจำเลยยึดรถยนต์ซึ่งอยู่ในความครอบครองของโจทก์เป็นของกลางในคดีอาญา และคณะกรรมการพิจารณาแล้ว มีมติให้มอบรถยนต์ของกลางให้แก่นางชลธิชาซึ่งขณะนั้นเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์รถยนต์ของกลางในทางทะเบียนไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ในระหว่างการดำเนินคดี แม้การกระทำนั้นจะเป็นเหตุทำให้เจ้าหน้าที่ของจำเลยไม่สามารถคืนรถยนต์ของกลางแก่โจทก์ได้ แต่ก็เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายตามหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับและชอบด้วยเหตุผล จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยในฐานะหน่วยงานของรัฐจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 วินิจฉัยและพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบต่อโจทก์นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยในข้อนี้ฟังขึ้น พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

วรวิทย์ ฤทธิพิศ · ประชา งามล้ำวง · ชัยฤทธิ์ เทวะผลิน

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1856/2568>